

परम कल्याण मंत्र

ॐकारविन्दुमयुक्तं नित्यं व्यायन्ति योगिनः ।

कामदं मोक्षदं चैव ॐकाराय नमो नमः ॥

प्रकाशक
जीवणचंद धरमचंद अग्रवी
महाराष्ट्री बाजार,
मुंबई

Printed at
DHARMA VIJAYA PRINTING PRESS
14 Feroz DOWLATI ST
Prater B M Patel
Proprietor Amarlal Harjandas Patel

परमयोगी श्री शान्तिविजयजी महाराज

सन् १९६६ मंगल

श्रीशान्ति १९६६ महा सुद ७

અર્પણ !

શાતિના સાગરસમા

પરમયોગી મુનિરાજશ્રી શાંતિવિજયજી મહારાજ,
આચુ.

ઢેલા સાત વર્ષોમા આપશ્રીની પાસેથી

મને જે આધ્યાત્મિક મીઠી પ્રમાદી

મઠ્ઠી છે,

અને આપના સાત્વિક આત્માએ મારા અતરમા

જે આલ્હાદ પૂર્યો 'તે

તેનુ

રણ મારાથી કર્ડે રીતે આપી શકાશે ?

* * *

જીંદગી ટુકી 'તેને સિદ્ધિઓ મહાન્ સાધનાની છે

તેમા સમયમા

ષક ક્ષણ માત્રનો યણ પ્રમાદ નહિં સેવતા,

* * *

‘ ॐ अर्हम्

नो सब सिद्धिमत्र

सदाय हृदयमा गुजतो राखो ! ’

* * *

आ आपनी एक उपदेश प्रसादीना स्मरणाचन्ह रूप

आपनाज ए प्रिय मत्र

ॐकार सबधी रखायलु आ नानु पुस्तक आपथ्रीना हस्तकमज्जमा

धरी वृतार्थ थाउ छु जे स्वीकारशोजी !

ली सेवक

जीवणचद धरमचद

नी उदना

ભૂમિકા

મહાસાગરમા હીલોલે ચડેલા નાવડા જેવું આ જીવન છે. આયુષ્યમર નાની મોટી સ્ટરિઓ, ઉચા નીચા મોજાઓ, અને ભયકર પહાડોની મેલટો વચ્ચેથી પમાર થવું પડે છે. એ પ્રવાસમા દરીયાના સરાનાઓ તરફ આગલી ચીંધીને બચી-જવાનો માર્ગ સૂચવતી દીવાદાડીઓ કેટલી ઉપકારક નીવડે છે ?

આ વિજલીની દીવાદાડીઓ બિચારી જટ છે. છતાય કેટલી ઉપકારક છે ? તો પછી ચેતન-દીવાદાડીઓની વાત જ શી ? આ ચેતનમયી દીવાદાડીઓ સસારમા જે તેને ઘોધે છે તેને તુરત સાપડે છે. આલ્ખો લૂછી રાલ્ખી સત્પુરુષોનો સમાગમ કરવો, તેમનું નિર્મલ જીવન અને તેમની જ્ઞાનધારા આપણા જીવનમા રસ પૂરે, તેજ આપે, અને ચત્રાવે ચડેલા જીવન-નાવને ચોક્કસી દિશા બતાવે ! સત્પુરુષોનો સમાગમ એ સરેસરજ જીવનસાગરની દીવાદાડી છે.

આવા સતમમાગમની શોધમા આજમુધી જીંદગીમા ત્રણ સાધુ મુનિરાજોનો મને વિશેષ પરિચય થયો. પ્રથમ મુનિ મહારાજશ્રી મોહનલાલજી મહારાજ, સ ૧૯૬૦ થી યોગનિષ્ઠ આચાર્ય શ્રી બુદ્ધિસાગર સુરિજી મહારાજ અને

‘ ॐ अर्हम्

नो सब सिद्धिमत्र

सदाय हृदयमा गुजतो राखजे । ’

* * *

आ आपनी एक उपदेश प्रमादीना स्मरणाचन्ह रूपे

आपनाज ए प्रिय मत्र

ॐकार सबधी रसायन आ नानु पुस्तक आपथीना हस्तकमळमा

धरी वृत्तार्थ थाउ छु जे स्वीकारगोजी ।

ही सेवक

जीवणचंद धरमचंद

नी वदना

સસારના વધા પ્રપચોથી દૂર રહી પવિત્રતાની સાક્ષાત્ મૂર્તિ સમા એ શાતિવિજયજીનું નિમ્મૂઢી, મરઝ, ને નિરાડચરી જીવન, નિરાગી ને સાત્ત્વિક આત્માની સુવાસ, અડોલ શાતિ અને નિર્દોષ આનંદપર જમાવેલી સત્તા, સમાગમમા આવનારના સૂતેલા આત્માને મોન ભાષામા-મધુર કઠથી જાગૃત કરવાની કઢા, આશના હસારે સામાના હૃદયમા શાતિનું સિંચન કરવાની મઢેલી સિદ્ધિ, અને એક ચતુર ફીમિયાગરની માફક ચહેરાના, સુદર ને સૌમ્ય કોમઝ ભાવથી, આપણા જીવનને અને જીવનના પ્રત્યેક વાસને,—પોતાની અદ્ભૂત જીવનકલાથી સોરભમયું બનાવવાનું તેજસ્વી જ્ઞાન સ્વરેસરજ આપણને તેમના ચરણે મસ્તક નમાવી રહેવાને ફરજ પાડે છે

ગઢકના જેવું નિર્દોષ જીવનજ દરેક સાધુનું હોવું ઘટે શ્રી શાતિવિજય મહારાજ એ દૃષ્ટિએ મહાન્ માધુ છે એકાતના આવામમા, પહાડોના પ્રભુત્વભર્યા વાયરાની મિઠાશ, અને ભરચક તાજગી વચ્ચે સમતા ને સમાનત્વ ભાવથી દુનીયાની દરેક ઉપાધિથી નિવૃત્ત થઈ-સ્વરેસરજ માનથી નિવૃત્ત થઈ ચોવીમે કલાક આત્મા અને પરમાત્માનો યોગ સાગવા મથી રહે છે તેજ સાધુ-યોગી શ્રી શાતિવિજયજીનું સ્થાન યોગીની દૃષ્ટિએ ડચુ છે

વિધના દરેક રજકળમા સતાયલી દિવ્યતાને અને મનુષ્યત્વને પૂજી જાણવાનું તેમનું આત્મિક તેજ વહુ ઓછામા

૧૯૭૦ મા પરમયોગી શ્રી શાતિવિજયજી મહારાજનો ઉત્તરોત્તર લામ મઝ્યો શ્રી મોહનલાલજી મહારાજે શ્રી શુદ્ધિમાગરની મહારાજ માટે, અને શ્રી શુદ્ધિસાગરજી મહારાજે મુનિરાજશ્રી શાતિવિજયની મહારાજ માટે સુદર અભિપ્રાય આપ્યા જાએ સસારમા પહેલી વારે વ્યક્તિ નથી, તેઓ કાઠધર્મ પામ્યા છે અને જીવંગાની એક જગમગતી વીંધાદાહી જેવા પ જાનુના એકાતમા સતત્ આત્મચિંતન કરનાર મુનિરાજશ્રી શાતિવિજયની મારે મન આજે પર પૂજનીય વ્યક્તિ તરીકે મારા હૃદયમા સ્થાન રહ બેઠા છે

આ એકાતમા સત્તા મહાપુરુષ શ્રી શાતિવિજયની મહારાજના જીવનથી ઘણાય અજાણ હશે, તેથી તેમનું ટુક જીવનચરિત્ર અત્રે આપી દેવું હૃદય છે

તેઓ એક રચારી કુલમા જન્મેલા પુરુષ જન્મસ્થાન મારવાડ ગામ મળોદર પિતા भीम तोलाजी જન્મ સવત્ ૧૯૪૬ ના મહા સુદ ૫ જન વીક્ષા સવત્ ૧૯૬૧ ના મહા સુદ ૫ તેમના ગુરુ શ્રી તીર્થવિજયજી મહારાજ અને ગુરુના ગુરુ શ્રી ધર્મવિજયજી મહારાજ (ત્રણે મહાત્માનો જન્મ રચારી કુલમા તેમજ તે બેડ મહાત્મા મહાન યોગના અભ્યાસી હતા એ રીતે જા ત્રણે પેઢી ચાલુ યોગના અભ્યાસમાજ પ્રયાસ કયા જાય છે) ગુરુ અને ગુરુના ગુરુશ્રી બને કાઠધર્મ પામ્યા છે આને માત્ર તેઓ એકલાજ આનુના એકાત પ્રદેશમા વિચરે છે આ તેમનો બાહ્ય ઇતિહાસ આત્મિક ઇતિહાસ તો સ્વબજ આનંદદાયક છે

અને દેસાચ છે પ્રેમ અને માત્ર પ્રેમનાન-દેવી
 સદેગ આપતુ તેમનુ માવ મયું હાસ્ય, અતિશય મો-૫૨૧
 સાદાદ, આત્મની નમણાઈ, અને તેના સ્વૂળામા પેઠેટુ.
 વાતસલ્ય જોડને રૂનીની આત્મમા પણ પ્રેમના અશ્રુ
 એવુ જાદુ તેમનામા જોવાય છે એકાતમા વેસી આજે ૧,
 સાચા તત્ત્વનુ ચિતન કરે છે જગત્-સ્થાણની ભાવના ૫૨૫ ૫,
 પોથાઓ વાચી પોથાઓમાજ રાગવા એવુ જ્ઞાન તપીને
 મયું જીવન ગાઢી તેમાથી સહજ પૂટતા આત્મજ્ઞાનને
 કૂચ આદરી છે અને જા મધા મનોહર દૃશ્યોમા ૫
 કેવલ ઐર્હમ્ ના પવિત્ર મનને સ્થાપ્યો છે ૫
 શક્તિઓ મહાન્ છે અનન ગત્રની છે આત્માને
 શિસ્તે સ્થાપનારો એવ મત છે એવી તેમને પક્ષી સ્વા
 તેમના સમાગમમા આવનાર દરેક રાજા મહારાજા,
 કે રોદુત, ગરીબ કે તબગર સાને તેમનો એકજ સંદેશ

“ પ્રમાદ ન મેવો ! જીવનમાથી જેટલી ૫
 ‘ ઐર્હમ્ ’ ના ઉચ્ચાર-જાપ પાછઠ સ્વરચયો તે
 જળમોલી પઢો છે એજ તમારા જીવનનુ મા
 માટે બની શકે તેટલી નિષ્ઠા લઈ આત્મચિંતન
 ઐર્હારના જાપમા તહીન બનો ! ”

આ તેમનો આદેશ છે જીવનનુ તારણ કે
 તે શીલે !

- ੧ - / ਧਾਰਾ ਯਹੀਆ ਆਵਾਦ ਰੀਨੇ ਕਰੀ
 ਜੇਕਰ / ਜੇਕਰੀ ਮੇਰੀ ਨੀਰਸੀ ਏ ਆ
 ਪੀ / ਪੀ / ਪੀ / ਜੇ ਮੇਰੇ 'ਓਂ ਅੰ' ਨੀ
 ਪੀ / ਪੀ / ਪੀ / ਜੇਕਰ ਹੋਰੀਆਂ ਜੇਕਰ ਅੰਗ੍ਰਿਕ
 ਪੀ / ਪੀ / ਪੀ /

ਪੀ / ਪੀ / ਪੀ / ਓਂ ਕਾਰ ਉਪਰ ਜੇ ਕੰਕ ਮਤੀ ਆਵੁ
 ਏ ਤੇ ਆ ਨਾਨਕੀ ਪੁਸ਼ਿਕਾ ਏ ਆਜੇ ਹੁ ਮਰਦਾਸਤ ਕਰੁ ਹੁ

ਆਗਾ ਤੇ ਕੇ ਜੇਮਨਾ ਕਾਨੇ ਓਂਕਾਰਨਾ ਏਕਵਾਰ ਪਾ
 ਆਨਿ ਪਛੋ ਹੋਏ ਤੇ ਟੋਕ ਭਾਇ ਬੇਨ ਆਨੋ ਲਾਮ ਉਠਾਏ

ਅਤਮਾ ਆ ਨਾਨਕਡਾ ਪੁਸ਼ਿਕਾਨੇ ਅਗ, ਜੇ ਜੇ ਪੁਸ਼ਿਕਾ,
 ਅਨੇ ਲੇਖਨੀ ਤ੍ਵਾ ਤ੍ਵਾਥੀ, ਜੇਮਨਾ ਤਰਥੀ ਓਂਕਾਰਨਾ ਮਾਏ
 ਮਨੇ ਜੇ ਮਦਾ ਮਤੀ ਤੇ, ਤੇਪਨੋ ਆਧਾਰ ਮਾਨੀ ਪਿਰਮੁ ਹੁ
 ਓਂ ਅੰ

ਜੀਵਨਚਦ ਧਰਮਚਦ

SHANTI VIJAYaji has wonderful eyes
 naturally large and dilated. They pierce through
 me as if they read innermost thoughts. He
 is very dark but tranquilly enough in medi-
 tation his colour grows several shades
 lighter. I have seen this phenomenon personally.
 A small speck of light called Purika
 Bindu in Sankar can be distinctly seen
 flashing from eye to eye across the nose
 and the two petalled Lotus of Yogan called
 the Anus Chakra show faintly in the
 forehead.

ELIZABETH SHARPE

પરમયોગી મહારાજ શ્રી શાતિવિજયજી, મારા ધારવા
 પ્રમાણે એક મહાન યોગી છે, યોગનો માર્ગ તેમના હાથમાં સારો
 આવ્યો છે મારે તેમની સાથે જે વાત થઈ છે, તેમાં એક મુદ્દાની
 વાત જે યોગમાં અરૂરિયાતવાળી છે, તે તેઓશ્રી બરાબર જાણે
 છે, એમ મને સ્વાત્તી થઈ છે વાકી તો તે એક ત્યાગી ઉચ્ચ
 વેરાગી, એકાંત સેવનાર, નિમ્પટ્ટી, સર્વ જીવો તરફ પ્રેમ
 રાખનાર, પોતાના શુભ સંકલ્પથી વિશ્વનુ મલુ ઇચ્છનાર,
 વિનયી, નમ્રતાવાળા અને માયાલુ સ્વમાવના છે તે ગુણો મારા
 બે દિવસના પરિચયમાં જણાયા છે ક્રિયામાર્ગ જે અત્યારે
 સાધુ સમુદાયમાં પ્રચલિત છે, તેમાં તેઓ થોડી પ્રવૃત્તિ કરતા
 હોય તે બનવા યોગ્ય છે કેમકે તેઓનો સ્વરૂપસ્થિરતા, જાપ
 અને ધ્યાનનો અભ્યાસ સતત ચાલુ હોય તેને ર્હી આ કાર્યથી
 પોતાની વિશેષ વિશુદ્ધિ મેળવે છે, એટલે બાહ્યક્રિયાનો આત્મ-
 ક્રિયામાં સમાવેશ થઈ જાય છે જેમ પાંચમી ચોપડી મળનારે
 ચોથી ચોપડી છોડવી જોઈએ તે ન્યાયે તે યોગ્ય લાગે છે
 તેમનું દર્શન આનંદપ્રેરક છે

SdANTI विद्वान् has wonderful eyes naturally large and dilated. They gaze through me as if they read innermost thoughts. He is very dark but strongly enough in meditation his complexion shows several shades of blue. I have seen this phenomenon personally. A small speck of light called Loka Bindu in Sanskrit can be distinctly seen flashing from eye to eye ^{as} the nose and the two petalled Lotus of Yoni called the Agni Chakra show faintly in the forehead.

PRIZATI SHARIF

પરમયોગી મહારાજ શ્રી શાંતિવિજયજી, મારા ધારવા પ્રમાણે એક મહાન યોગી છે, યોગનો માર્ગ તેમના હાથના સારો આવ્યો છે મારે તેમની સાથે જે વાત થઈ છે, તેમા એક મુદ્દાની વાત જે યોગમા જરૂરિયાતવાળી છે, તે તેઓશ્રી બરાબર જાણે છે, એમ મને સ્વાત્તી થઈ છે વાકી તો તે એક ત્યાગી ઉચ્ચ વેરાગી, એકાત સેવનાર, નિષ્ઠુહી, સર્વ જીવો તરફ પ્રેમ રાખનાર, પોતાના શુભ સંકલ્પથી વિશ્વનુ મલુ ઇચ્છનાર, વિનયી, નમ્રતાવાળા અને માયાલુ સ્વભાવના છે તે ગુણો મારા જે વિવસના પરિચયમા જણાયા છે ક્રિયામાર્ગ જે અત્યારે સાધુ સમુદાયમા પ્રચલિત છે, તેમા તેઓ યોડી પ્રવૃત્તિ કરતા હોય તે બનવા યોગ્ય છે કેમકે તેઓનો સ્વરૂપસ્થિરતા, જાપ અને ધ્યાનનો અભ્યાસ સતત ચાલુ હોય તેને ર્હી આ કાર્યથી પોતાની વિશેષ વિશુદ્ધિ મેળવે છે, એટલે બાહ્યક્રિયાનો આત્મ-ક્રિયામા સમાવેશ થઈ જાય છે એમ ષાંતમી ચોપડી મળનારે ચોથી ચોપડી છોડવી જોઈયે તે ન્યાયે તે યોગ્ય લાગે છે તેમનુ દર્શન આનંદપ્રેરક છે

મેં મારી જીંદગીમા કોઈ અદ્ભુત વસ્તુ જોઈ હોય તો તે યોગનિષ્ઠ મહાત્મા શાતિવિજયજીજ છે તેઓ વાહ્યત કેવા મામુલી દેસ્વાય છે, અને જ્યારે પોતે વાતો કરે છે ત્યારે એક સાધારણમા સાધારણ માણસ બોલતો ન હોય એમ લાગે છે : દેસ્વાવ પણ તેઓ શ્રીનો કુદરતી ખેવોજ છે, એટલે જગત્ સહેજમા ખુલ્યાપ સ્વાઈ જાય છે એમા કાઈ નવાઈ નથી પણ મને તો એમ લાગ્યું કે આતો કોઈ ઉચ્ચ કોટીનો મહાન્ અધ્યાત્મિક જ્ઞાનનો મહાર છે એવા મહાન્ પુરુષોને આપણે સ્ટેજે ઓલસી શકીએ નહીં કારણ કે તેઓ પોતે યોગમા તેમજ અધ્યાત્મિક જ્ઞાનમા, એટલા વધા ઉડા ઉત્તરેલા છે કે અઢાર અઢાર માસ સુધી તેઓના પાસે રહીને એક વિદ્વાન્ માણસ પણ સપુજ સમજી શકતો નહિ હાલના આટલા વધા સાધુઓમા એઓ પોતેજ યોગ ક્રિયા તથા અધ્યાત્મિક જ્ઞાનની ધારતમા મોસ્વેરે છે એવા મહાન્ યોગિશ્વરને સમજવા માટે મહાન્ શક્તિવાળો આત્મા ઘણા લાંબા ટાઈમેજ કાર્ડક સ્ટેજ સમજી શકે છે

જાચાર્ય શ્રી વિજયકેસર સુરીજી

મહારાજ શ્રી શાન્તિ વિજયજી મહારાજના સમાગમમા આવવાને તથા તેઓ શ્રીનો ઉપદેશ સાંભળવાને હું પણ માગ્યશાલી થયો છું તેઓશ્રી એક ઉત્તમ યોગી પુરુષ છે, અને તેમનું ચારિત્ર ઘણી ઉચી કોટીનું છે એવા મહર્ષિના પ્રવચનો સમુદાયે સાંભળવાથી જેમ ઔપધિયી શરીરનું દર્દ અને મલીનતા દૂર થઈ આરોગ્ય અને નિર્મલ્લ બને છે, તેમ જન સમાજની માનસીક મલીનતા દૂર થઈ જીવન આરોગ્ય અને સુરતી બને છે એવા મહાન્ પુરુષો આપણામા વધારે અને વધારે યાઓ અને તેમના પવિત્ર જીવન અને આદર્શ ઉપદેશથી જન સમુદાયનું જીવન વધારે નીતિમાન અને સુખમય નવું એવી મારી ચાહના છે

મહારાજ લલ્લધીરજી

મોરવી

યોગનિષ્ઠ મુની મહારાજ શ્રી શાન્તિવિજયજીના સમા-
 ગમના હુ છેહા છ સાત વપથી આવ્યો છુ તે ઉપરથી હુ
 જોઈ શક્યો છુ કે તેઓશ્રી એક ઉચ્ચ કોટીના મહા પુરુષ છે
 યોગાભ્યાસથી પ્રાપ્ત થતી વિશ્વ દ્રષ્ટિ (Clear boyanee)
 તેઓશ્રીએ મેલવી છે અને તેના જેવા સ્વભાવ મારા અગત
 અનુભવથી મેં જોયા છે તેઓશ્રી સરલ પ્રકૃતિના એક
 યોગ-પરાયણ સત પુરુષ છે હુ ઇચ્છુ છુ કે અધિકારી
 સજ્જનો તેમના પવિત્ર સંબંધમાં આવી તેમની આત્મિક
 ઉચ્છતાનો લાભ મેળવે

સર દોલતસિંહજી મહારાજા.

લીંબડી

મેં દુનીયાના દરેકે દરેક દેશની મુસાફરી કરી, અને હુ ઘણા ઘણા મહાન્ પુસ્તોને મલી છુ, અને છેવટમા પુજ્ય ગુરુદેવ મહારાજ શાન્તિવિજયજીને પણ મલી, હમારા પાશ્ચિમાત લોકોમા એટલુ તો ઠીક છે કે, હમો બરાબર સમજીનેજ માનીયે છીએ હમો હમારા મનને પુછીએ છીએ કે (Doubt) દરેક વસ્તુમા શુ છે મીસ મેયોયે મધર ઇન્ડીયા નામની જે બુક લખી છે તેમા લખતા એણે મોટી મુલ લાધી છે, કારણ કે હિંદમા હજીએ આવા દેવરત્નો છે, તો પછી એણે શુ બુદ્ધિથી એ પુસ્તક લખ્યુ હશે, હવે તો હુ એને બરાબર જવાબ આપીશ એટલે એની મુલ સમજાશે અને જગત સત્ય વસ્તુ સારી રીતે સમજી સકશે

Guruji is a God, no doubt

(ગુરુની પરમેશ્વર છે, તેમા શક નથી)

મીસ-માઇકલ પીમ

તત્રી

ગ્રીન્યુટ હેરોલ્ડ. (ન્યુ યોર્ક)

દુનિયામા જો કોઈ પવિત્રમા પવિત્ર વસ્તુમેં જોઈ હોય તો ફક્ત શાન્તિવિજયજીજ છે

ધર્માચાર્ય દર્શનનિધી સ્વામી રામદાસ.

एम ए साउथ केनेरा

अरे मने ज्यारे लाखो साधुओ बाबाओ फकीरो
 छपन लाख याद जाव्या त्यारे मने विचार बयो के काये
 माहोमाहे चीसजारी पाटता अने गुरका गुरकी करता अने
 हरामनी रोटी खाणाराओ अे क्या अने आ महान् पुरुष
 क्या ! आत्मानी साक्षीअे कहु छु के, में मारी ज़िंदगीमां
 खरखरो आनंद मेलव्यो होय तो आ महान् पुरुष शान्ति
 विजयपीना बरणोना ज्यारे में दशन कर्या त्यारेज मने
 आनंद थयो छ मूलकालमा ने महान् पुरुषो धई गया उ
 ते फोटीमा पोंते अत्यारे शहेनमा आवी उभा छे, जेमनो जे
 मोलो देखाय जे उपरनो देखाय छे के आतो कोई छोकरा
 जेवा बाबा भीरा देखाय छे, पण अे महान् पुरुषना अदरना
 तत्वो घणाज उत्तम, अने जेनी गतिपण गहन छे, अे महान्
 पुरुषने जोलखवा माटे महान् शक्तिवालो होय तो पण काइक
 अशेन लावा टाइमने समनी घके छे, कोण कहे छे के
 भारतमा अमृत गंगा नथी ! कोण कहे छे के दुनियामा
 कल्पवृक्ष नथी ! में तो जेम मान्यु हतु के, अे तो कोई
 भगवादी देवी उपासक हसे, पण जेतो फली कालमा
 अलौकिक योगनो खरखरो अनुभव मेलवेला महान् पुरुष छे
 अरे ! में तो आटला बरस सुधी भुलन खाधी, कारण के
 मारी मति कल्पनाअे तो मने खरखरो दगो दीधो, कारण के
 मने जोलखता आटला बरस लायी गया छु अे महान्

પુરુષની તારીફ નથી કરતો, પણ એ સત્યનો સંદેસો જગત્ને
 અધિકારમાથી અજવાલામાં આવવા માટે કહુ છું એ મહાન્
 પુરુષના ગુણો તો ઘણા છે, પણ કેટલું લક્ષી શકાય ? મને
 તો લાગ્યું કે પોતે વીજાના મનના વિચારો બહુ સારી રીતે
 જાણી શકે છે એરે ? કહેવું ન કહેવું તો એમની મરજીની
 વાત છે એમને માટે મોરે શુ શબ્દો સંબોધના તે કાઈ હું
 સમજી શકતો નથી

પ્રભુદાસ અમૃતલાલ મેહતા

દુનિયામાં મહાન્ આદર્શમાં આદર્શ પુરુષ હોય તો તે
 એક શાંતિવિજયજીજ છે

+ + +

કુદરતી શક્તિઓ સ્વર્ગના પુણ્ય ગુરુદેવ શાંતિ-
 વિજયજીનજે પ્રાપ્ત થઈ છે

+ + +

જો મનુષ્ય ગુરુજીનો સ્વસ્વરો ધાવો કરી શકે તો
 શાંતિવિજયજી સ્વસ્વરા ગુરુજી કહી શકાય

લાલા લજપતરાયના ઉર્દૂ વંદેમાતરમ્ પત્રમાથી

લાહોર

જ્યારે ઇદોરથી હમો આવુ જવા માટે નીકળ્યા, ત્યારે
 ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા વાંચતા તેમા આવુમા મહાત્મા
 શ્રી શાન્તિવિજયજી રહે છે અને તે એક (ઘડરફુલ) અજબ
 શક્તિ ધર્મગે છે, કારણ કે તેઓ શ્રીને યુરોપીયન, પારસી,
 જૈન, મોહમ્મદન, અને હિંદુ, દરેકે દરેક પુજ્ય માને છે,
 ત્યારે હમારા મનમા પણ વીચાર આવ્યો કે, હમારે પણ એઓ
 શ્રીને મરહુ જોઈએ, હમો પણ ત્યાં ગયા, મુસ્લિમ શાન્તિ-
 વિજયજીને જોયા, ત્યારે હમોને મનમા થયું કે, એ કોઈ
 સારા માણસ તો છેજ, હમો કાઈ પુજનિક આદર્શ તરીકે
 માનતા નહીં (લાશ ટાઈમે અનુભવથી ઘડરફુલ
 લેસેલ) પણ હવે હમો તો કોઈ અજબ દેવરત્ન
 સમજ્યા છીએ, અને જેમ જેમ અનુભવ વધતો ગયો, તેમ તેમ
 હમોને વિચાર થયો કે, એતો કોઈ અજબ પુરુષ છે આતો
 દેવરત્ન પુરુષ છે ને મનુષ્ય રૂપમા દેવ પુરુષ છે એ મહાન્
 પુરુષને જ્યારે આપણે જીવી જીવી માવનામા જોઈએ છીએ તેવી
 તેવી રીતે તેઓ પોતે દેલામ છે પ્રથમથીજ દુનિયાને અધ
 વિશ્વાસમા વીતી સાધુઓ મળેલ છે, એટલે આપણે આવા
 મહાન્ દેવ પુરુષને ઓટ્તસી શક્યા નહીં, કારણ કે આજે
 સાધુઓ માટે જગત્ અવિશ્વાસ કરે છે એ વાત ચરોચર છે,
 દુનિયામા ડોલ કરનારાઓ અને ધડિતાઈ અને
 વાક્ય ચાતુર્યતા વતાવનારા ઘણા પુરુષો સાધુ વેપમા જગતને

ભરમાવે છે, અને એગાજોને પણ અથ શ્રદ્ધાલુ માનનારા અને
 પુજનારાઓ દુનિયામા મલી જાય છે એમનો ઉપરનો
 દેલાવ તદન મોલો અને સાદો છે, જ્યાં સુધી આપણને પુર્ણ
 અનુભવ નહિ થાય ત્યાં સુધી એમન લાગણે કે એ તો તદન
 મામુલી સાધારણ માણસ છે ગુરુ શ્રી શાન્તિવિજયજીનો ઉપરનો
 દેલાવ જુદો અને અદરના ગુરુદેવ શાન્તિવિજયજી જુદા છે,
 આજે દુનિયા તો ઉપરનો ઢોલ ડમાક જોઈને અથ શ્રદ્ધામા
 ફસાઈ જાય છે, અને જ્યારે પાછલથી અનુભવ થાય છે ત્યારે
 શ્રદ્ધાહીન બની જાય છે સાધુનું નામ કે પવિત્ર છે એનાથી
 પોતે કાંઈ પવિત્ર થતો નથી ધારોકે કોઈનું નામ રામ-કૃષ્ણ
 રીસ્રવ, જરથોસ્ત મહમદ, અને કોઈનું નામ ક્રિસ્તુ છે હવે એવા
 નામ ધારણ કરવાથી કાંઈ પોતે તેવા મહાન્ પુરુષ થઈ શક્તા
 નથી ધારોકે સમસ્ત સાધુઓના વેષન પુજનિક ગણાતા હોય
 તો, પછી નાટકમા એમ રાજારાણી થાય છે તેવીજ રીતે તેમજ
 બકરાના ઉપર સિંહનું ચામડું ચઢાવવાથી કાંઈ બરો સિંહ
 થતો નથી, તેવીજ રીતે સિંહ જેવો આત્મા (જીવ) બલગાન
 હોયતો ન સરેસરો સિંહ બની શકે છે ધારો કે નાટકમા એક
 શ્રીમત માણસ જ્યારે ફારસમા ઉતરે છે ત્યારે મામુલી માણસ થાય
 છે, તેથી તે કાંઈ મામુલી ન કહેવાય તેવીજ રીતે દુનિયાના
 ધર્માચાર્યોએ સાચા સત બનાવી ગ્રાખ્યા હોતતો આજે દુનિયા

મુક્તિ પુરી વની હોત અને દુનિયાના મહાન્ પુરુષોને જોલ-
 ગાવ્યા હોત એ મહાન્ આત્માઓ જોલમ્વા માટે પણ
 મહાન્ વિચારક ધ્યાની જરૂર છે જ્યારે એ મહાન્ પુરુષના
 (બ્લેસીંગ) આશીર્વાદ પડે તો દુનિયાના મોટા મોટા નામી
 નામી ડૉક્ટરોએ પણ જેને માટે આશા છોડાવી લીધી હતી
 તથા જોતિષોએ પણ જેને માટે હાથ સ્વેચ્છેરી નસાવ્યા હતા,
 તેનાઓ પણ એમના આશીર્વાદ વડે સારા થઈ ગયા છે
 જેને આપણે સાધુ કહીએ, જેના વશન વાંટ આપણુ પાપ નષ્ટ
 થઈ જાય, એ સાધુતા કાંઈ જુદીજ વસ્તુ છે ગુરુદેવ શાન્તિ-
 વિજયજીને તો વધા જોલસે છે, પણ આપણી કાંઈ મહાન્ પુન્યાઈ
 દશે તોજ અદરના ગુરુદેવ શાન્તિવિજયજીને જોલસી શકીશુ
 તે ક્ષીપ્રે આપણે (બ્લેસીંગ) સ્વસ્થ જાણ્યુ કહેવાશે
 વિશેષ શુ કહુ ? એમનો આશીર્વાદ એટલો વધો મલ્વાન
 છે કે જે કેસને માટે ઘરેકે ઘરેક માણસોએ આશા છોડી
 લીધી હતી, તેનો મહાન્ રોગપણ મુક્ત થયો, એ મારો પોતાનો
 સુદ ખુબ છે હુતો દુનિયામા મહાન્ યોગિશ્વર તેને સમજુ
 છું શ્રદ્ધા હા દુનિયામા આજે એવા દેવરત્નો છે જેને કોઈ
 જોલસી શક્યા નથી, કારણ કે એમની પાસે સિંહ અને
 વાઘ એવા કુર જનાવરો પણ પાછેલા જનાવરોની માફક
 આવી વસી જાય છે એવા મહાન્ પુરુષોનો મેટો થવો કાંઈ

સાધારણ વાત નથી : એકવારતો દરેકે દરેક મનુષ્યે જરૂર
 એમના દર્શન કરવા જોઈએ એવી મારી દરેકે દરેકને
 મલમળ છે એમનો જે માર્ગ છે તે સત્ય છે મારૂ તે સત્ય
 નહીં, પણ સત્ય તેજ મારૂ છે, એવો ગુરુદેવનો દરેકને
 એકસરખો ઉપદેશ છે ગુરુદેવ પોતે જાતે રમરી કુલમા
 જન્મેલા અને દરેકે દરેક પ્રાણી ઉપર સમભાવના રાખવી
 એવો એઓશ્રીનો ઉપદેશ છે, અને વિશ્વનુ કલ્યાણ થાઓ
 એવી ભાવના છે

મરાઠી માસિક મનોરજનમા

કીર્તના લેખ ઉપરથી

મહારાજ શ્રી જ્ઞાતિવિજયજીના વોધ વચન

કગારમા કગાલ મનુષ્યમા પણ દિવ્યતા ગુણપણે
બેઠેલી છે હુ અદરને પૂજનારો છુ

+ + +

વસ્તુનુ પિછાન કરવાનુ પુસ્તકો દ્વારા થઈ શકે પણ
પુસ્તકોનુ ધ્યેય તેવ આત્મજ્ઞાન જ્ઞાનની દૃઢ તે પરમપદ

+ + +

તત્ત્વને સમજ્યો નથી ત્યામુધી ઉપર ઉપરની વધી
ખફટાંગ છે

+ + +

જે સત્ય છે તે મારો ધર્મ છે, બહારની તક્લીફ
શી ધીસાદમા ? અદરની જ્ઞાન્તિ વગર નકામુ છે

+ + +

વિવેકાનંદ એ પડિત હતા અને મ્વામિ રામ એ
જગરજન્મ આત્માર્થિ હતા

+ + +

પ્રવૃત્તિમાથી નિવૃત્તી લ્યો એટલે નિવૃત્તિમય પ્રવૃત્તિ કરો

x x x

નની શકે તો તમારા જીવનથી ને છેવટે તમારા
વિચારોથી બીજાને પવિત્ર કરો

x

x

x

મહાનુભાવ મારે જે જોઈએ છે તે તારી પાસે નથી અને
તુ કૃપા કરીને મને આપવા માગે છે, તેની મને પરવા નથી

x

x

x

વિશ્વ મારૂ મિત્ર છે ને હુ સોનો મિત્ર છુ

x

x

x

હુ ત્યાગી છુ એ ભાવનાનો ત્યાગ તેજ સાચો ત્યાગ
રહી શકાય શાન્તિમય જીવન એજ સરૂ જીવન છે એકાન્તમા
આનંદ છે ૐ અર્હમમા પરમ મુક્ત છે

x

x

x

જેનોનુ જીવન એવુ હોય કે જેની દેવતાઓ પણ
યાત્રા કરવા આવે, એટલુ જીવન જીવજો

x

x

x

ભાગ પીધેલા મનુષ્યને જેમ છાશ પિતા નિસો ઉતરે
છે, તેમ આ સસારમા સસારની ભાવનાથી સ્વરડાબેલા આત્માને
શુદ્ધ કરવા ઐકાર મંત્રના જાપની જરૂર છે તેથી જાત્માનુ
વાતાવરણ શુદ્ધ થાય છે સહુ જાત્માને શુદ્ધ કરવા મથજો

नवकार सूत्र

नमो अरिह ताण

नमो सिद्धाण

नमो आय-रियाण

नमो उवज्झायाण

नमो लोभे सब्ब साहुण

एसो पच्च नमुक्कारो

सब्ब पाव पणासणो

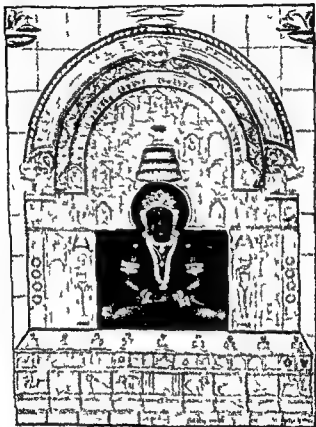
मगलाणाच्च सब्बेसि

पढम हवई मगल

पच दिय सूत्र.

पचि दिअसवरणो
 तह नव विह बभचेर गुत्ति धरो
 चउ विह कसाय मुक्को
 इअ अठारस गुणेहि सजुत्तो
 पच महव्वयजुत्तो
 पच विहायार पालण समथ्यो.
 पच समिओ तिगुत्तो
 छत्तीस गुणो गुरू मज्झ

श्री केशरियानाथजी (ऋषभदेव)

प्रकाशित
श्री मेघरा २५५ भंडार

ॐकार.

ससारमें सुख और शान्ति किसे नहीं चाहिये ? ससारके सभी जीव सुख और शान्ति प्राप्त करनेके लिये, अपनी २ शक्तिके अनुसार प्रयत्न कियाही करते हैं। समस्त ससारी जीवोंको सुख एव शान्तिकी कामना होती है। हमारे प्राचीन अनेक विद्वान् मुनियोंने अपने विरचित पुस्तकोंमें, जनता उनसे यथाशक्ति लाभ प्राप्त करती रहे, इस लिये कई मंत्रोंका उल्लेख किया है। उन मंत्रों मेंसे कुछ २ तो खासकर अमुक अभ्यासियों, मुमुक्षुओं और साधकोंके लिये उपयुक्त हैं। उनकी साधना जादिक प्रक्रिया गुरुगम्यके तौरपर गुप्तही रखी गई हैं। परन्तु कितनेक मंत्र और जप उनोंने मुमुक्षु जनों एव जनताके कल्याणके लिये अपनी पुस्तकोंमें लिखे हैं। उनका उपयोग हरेक मुमुक्षु जन व जनता हर समय करके अपना अभीष्ट कल्याण सिद्ध कर सकते हैं। उन विद्वान् मुनि-महोदयोंके वे मन्त्रतन्त्रादि, साधकका आन्तरिक और बाह्यिक कल्याण करनेवाले हैं। महान् परोपकारी पुण्य पुरुषोंके उच्चारित साधारण शब्दोंमेंभी अद्भुत सामर्थ्य होती है। ऐसा होते हुए सास विशिष्ट उद्देश्य या अभिप्रायको लेकर, विशिष्ट अक्षरोंकी योजना द्वारा नियोजित मन्त्रयुक्त

पदोंकी सामर्थ्यके विषयमें क्या कहा जाय ? उनका फल हरकके लिये कल्याणकारक होताही है । ऐसे २ मन्त्र-मदों, उनके योजक महर्षि-महानुभावोंके अलौकिक तप, त्याग और तेनके त्रिविध शक्तिके सपुष्टद्वारा परिवेष्टित हुए होते हैं और उसी शक्तिको लेकर उनमें अद्भुत सामर्थ्य उत्पन्न हो जाती है । जिस प्रकार, जड जैसी गिनी जानेवाली रसायन विद्याके एक सामान्य नियमके अनुसार, नेगेटीव और पोझीटीव स्वभावकी दो धातुओंके टुकड़ोंको, जब तज्ज योजक यथोचित प्रकारसे जोड़ देता है, तो उनमें अद्भुत एवं अलौकिक शक्तिका आर्क्षयननक संचार हो जाता है । उस शक्तिके द्वारा या उसके बलपर, लाखों मनुष्योंके शारीरिक बलसे एवं दीवशालीन परिश्रमसे-उद्योगसेभी नहीं हो सकता वही कार्य, बहुतही सरलतासे और एक क्षणमात्रमें भली भाँति, बन जाता है इसमें किसी प्रकारका सन्देह नहीं है । इसी प्रकार आध्यात्मिकविद्याके नियमानुसार, पृथक् पृथक् स्वभाववाले वर्णों जयवा अक्षरोंको, उनकी सामर्थ्यको, भली भाँति जाननेवाले योगीजन विग्टिष्ट रीतिसे, जोड़ देते हैं तो उनमें विद्युत् शक्तिके अनुसार किसी अगम्य शक्तिका संचार हो जाता है । उसी शक्तिके द्वारा साधक जन अपना अभिष्ट कार्य सरलतासे सिद्ध कर सकते हैं ।

श्रद्धा

ससार परिवर्तनशील है। आज हमारे इस भारत-वर्षमेंसे तपश्चर्या, त्याग और तेजकी त्रिविध शक्ति धारण करनेवाले आध्यात्मिक पुरुष बहुधा अदृश्य हो गये हैं। अतएव हम लोगोंको इस आध्यात्मिक सामर्थ्यकी कल्पना तक होना, असम्भव हो गया है। दूसरी ओर देखते दिखाई पड़ता है कि तप और त्यागके मिथ्या जट्टके नामपर केवल उदरपूर्तिकी अभिलाषा रखनेवाले दमी लोगोंके दाम्भिक जीवनको देस देसकर मुमुक्षु वनोंमें-सजनोंमें, सत्सुरोंकी सामर्थ्यमें अश्रद्धा उत्पन्न हो रही है। अतएव ऐसे अनेक साधनोंकी यथोचित आराधना करनेकी और किसीकी प्रवृत्ति या प्रयत्न नहीं हो रहे हैं। कहा जाता है कि जिस प्रकार धर्म बुद्धिका विषय है, पर श्रद्धाका विषय है, इसी प्रकार मन्त्र सामर्थ्यभी बुद्धिका विषय नहीं है परन्तु वह है श्रद्धाका विषय। श्रद्धाशील आत्मा (मनुष्य) ही मन्त्रजनित सामर्थ्यका फल प्राप्त कर सकती है। अतएव श्रद्धाहीन मनुष्यको उससे कोई लाभ नहीं हो सक्त। आध्यात्मिक सामर्थ्यकी प्राप्तिके लिये सत्य और श्रद्धा, इन उभय तत्वोंकी जोड़ी चाहिये। श्रद्धा, माय्यशक्तिकी जननी है। श्रद्धा और यम, दोनोंके योग्य सफलते आत्मिक-सामर्थ्य

उत्पन्न हो जाती है। इस सिद्धान्तके अनुसार मन्त्रपद और उसकी सामर्थ्यका विचार करते हैं तो समक्षमें आता है कि उन मन्त्र पदोंका योजक सयमशील होना चाहिये। और उसका ग्राहकभी श्रद्धावान् होना चाहिये। सयम शून्यके द्वारा योजित और श्रद्धाशून्य द्वारा ग्रहित मन्त्र कुछभी सामर्थ्य उत्पन्न नहीं कर सकता, यह सर्वथा-सम प्रकार सही है। हमारे पूर्वके प्राचीन पवित्र परोपकारी। पुण्यवान् पुरुष, महा मना महर्षि लोग, मुमुक्षु जनोंके हिताय कितनेक मन्त्रपदोंकी योजना कर गये हैं। उनमें सयमका जोर तो अतर्निहित है ही। परन्तु यदि साधक जनोंमें श्रद्धाकी पात्रता यथेष्ट न हो तो इच्छित फलकी प्राप्ति होही नहीं सकती। वहाभी है कि—

श्रद्धा फलति सर्वत्र

(सर्वत्र श्रद्धाही फलिभूत होती है।)

प्यारे पाठकों !

वृद्ध जनोंके इस वचनको, इस विषयमें तो सर्वथाही सत्य समझना चाहिये।

अब हम उन इच्छित फलपद, मन्त्रोंके, ओंकार मन्त्रपद पर दो दो बातें लिखते हैं।

ॐ क्या है ?

मन्त्र शास्त्रोंमें ॐकारको प्रणव कहा जाता है । सन्तके सब मन्त्रपदोंमें यह ॐ आद्यपद है । सभी वर्णोंका यह आद्यजनक है । इसका स्वरूप अनादि व अनन्त गुणोंसे युक्त है । शब्द सृष्टिका यह मूल-बीज है । ज्ञानरूप उज्ज्वल धवल ज्योतिका यह केन्द्र है । अनाहत वादका यह प्रतिघोष है । परब्रह्मका द्योतक और परमेष्टीका वाचक है । सभी दर्शनोंमें और सभी तंत्रोंमें यह समान भावमे व्यापक है । योगीजनोंका यह आराध्य अधिष्ठान है । सकाम उपासकोंको यह अमिलापित-इच्छित फल देता है और निष्काम उपासकोंको आध्यात्मिक मीक्षाप्रदान करता है । हृदयकी धड़कतके जैसे यह निरन्तर योगीजनोंके अंतःकरणमें स्फुरायमान होता है ।

ॐकारका स्थूल स्वरूप

निम्नलिखित छोक ॐ के स्थूल स्वरूपका यथार्थ वर्णना बताये देता है । यथा—

ॐकार विन्दु सयुक्त नित्य ध्यायन्ति योगिन ॥
कामद मोक्षद चैव ॐकाराय नमो नमः ॥

अर्थ—विन्दु सयुक्त जो ॐ है, वह सब काम तथा मोक्ष देनेवाला है। इससे योगीजन इसीका ध्यान करते रहते हैं और इसीका वदन (नमस्कार) किया करते हैं।

ॐकारका महात्म्य

इस० महात्म्यका वर्णन वर्णनातीत है तथापि इस प्रणवाक्षरका वर्णन करते हुए लिखा गया है कि—

स्मर दु खानल ज्वाला प्रशान्तेर्नर्वनीरदम् ।
प्रणव पाद्मयज्ञानप्रदीप पुण्यशासनम् ॥

श्री शुभचद्राचार्यवृत्त ज्ञानार्णव
परिच्छेद ३८ वा ।

अर्थ—हे मुने ! तू प्रणव नामक अक्षरका स्मरण कर । कारण कि यह प्रणवाक्षर दु खरूपी अग्निकी ज्वालाकी शान्त करनेके लिये नये मेघोके समान है । तथा वाच्य याने शास्त्रीय ज्ञानको प्रकाशित करनेके लिये प्रदीप है और हे पुण्यका पवित्र शासन ।

यस्माच्छब्दात्मक ज्योतिः प्रसूतमतिनिर्मलम् ॥

वाच्य-वाचकसम्बन्धस्तेनैव परमेष्ठिनः ॥

अर्थ:-इस प्रणवाक्षरसेही^१ अतिशय निर्मल ऐसी ज्योति याने ज्ञानराशि उत्पन्न हुई है। इसीसे इसका परमेष्ठीके साथ वाच्य-वाचक सम्बन्ध है। इसका वाच्य है परमेष्ठी और यह है, परमेष्ठीका वाचक—

ॐ का चिन्तन किस प्रकार करना

हृत्फज्जकणिकासीनं स्वरव्यञ्जन वेष्टितम् ।

स्फीतमत्यतदुर्ध्वं देवदैत्येन्द्रपूजितम् ॥

प्रक्षरन्मृग्निसक्रान्त चद्रलेखामृतप्लुतम् ।

महाप्रभाससम्पन्न कर्मकक्षदुताशनम् ॥

महावच्य महाबीज महामय महत्पदम् ।

शरच्चद्रनिभ ध्यानी कुम्भकेन विचिन्तयेत् ॥

अर्थ:-ध्यान करनेवाले सयमीको, हृदयकमलकी कणिकाओं विराजमान, स्वर और व्यञ्जनोंसे परिवेष्टित, उज्ज्वलाकार, अत्यत दुर्ध्व, देवताओंके असुरोंके इन्द्रद्वारा पूजित, सिरपर रही हुई और चद्रमाकी लेखाके अमृतसे

सिंचित, महा प्रभाव सम्पन्न, कर्मरूप बनको जलाटालमें
अग्निके समान, ऐसा यह महा तत्त्व, महा बीज, महा मंत्र
और महान्पद स्वरूप तथा शरत्कालके चंद्रमाके समान
गौरवर्ण धारण करनेवाले, ॐकारका ध्यान कुभक प्राणायामके
द्वारा करना चाहिये ।

ॐ के चिन्तनकी फल प्राप्ति ।

सान्द्रसिंदुरवर्णाभि यदि वा विद्रुमप्रभम् ।
चिन्त्यमान जगत्सर्वं क्षोभयत्यभि सगतम् ॥
जाम्बूनदनिभ तन्मे रिद्रेपे फञ्जलत्पिपम् ।
ध्येय यस्यादिके रक्तं चद्राम कर्मशातने ॥

अर्थ रस यणवाक्षरका गाढ़े सेंदुरके रंग जैसे रूपमें
जबवा मूंगके जैसे स्वरूपमें ध्यान करनेसे समूचे ससारको
शांतिन किया जा सकता है । स्वर्णके समान पाले स्वरूपमें
ध्यान करनेसे चाहे जिसे स्तम्भित किया जा सकता है ।
गन्ध जैसे श्याम-काले-स्वरूपमें ध्यान करनेसे चाहे जिसे ब
चाहे जैसे शत्रुका नाश किया जा सकता है । लालवर्णमें
ध्यान करनेसे चाहे जिसे वशीभूत किया जा सकता है ।
चंद्रमाके जैसे शुद्ध स्वरूपमें ध्यान करनेसे चाहे जिसे दुष्ट
कर्मका नाश किया जा सकता है ।

श्री सिद्धचक्रजी उर्फे नवपदजी मडल

ॐ का स्वरूप

त्रैलोक्यमन्त्रवेत्ता महात्मा पुरुषोत्तम के मतानुसार इस महान् मन्त्रके "ॐ अ अ आ उ म्" इन पांच आद्याक्षरोंके संयोजनसे इति (ॐ) प्रणवाक्षरका स्वरूप बना है । अतएव इस नमस्कारका जप ध्यान करनेसे नमस्कार महामन्त्रका जप करने जितनाही फल प्राप्त होता है ।

ॐकारका सूक्ष्म स्वरूप

इसमें जो ॐ की आकृति दी गई है उसमें पांच बिंदु हैं । वे पांच बिंदु परमेश्वरके पांच स्थानोंके सूचक हैं । चंद्ररेखाक ऊपर जो बिंदु है वह सिद्धोका स्थान है । चंद्रकलागत बिंदु, अरिहतका स्थान है । उसके नीचेका बिंदु आचार्यका स्थान है । मध्य रेखाका बिंदु उपाध्यायका स्थान सूचित करता है । और निम्नरेखागत बिंदु साधुके स्थानका दर्शक है । सिद्ध ससारके सर्वाच्च स्थानपर परम शून्यमें विराजित हुए हैं । अर्थात् ससारमें अस्तित्व के योग्य ॐ आध्यात्मिक आकाशमें विराजमान है और वह अपने तेजसे पृथ्वीतलको प्रकाशित करता है । ज्ञानामृतकी शीतल स्त्रियोंमें, उत्तम पुरुष आत्माओंको-अन्तरात्माओंको शान्त करता है । सदाचारके उपदेश आचार्यों-तत्त्वज्ञानीयों जनताके

अग्रभागमें हैं और वे अपने आदर्श आचारों एवं विचारोंसे जनताको सन्मार्गपर चलाते हैं । सम्यक् ज्ञानके अध्यापकों उपाध्यायों, जनताके बीचमें रहकर निष्काम भावसे उसे अपने ज्ञानका अक्षय ज्ञानदान करते हैं । स्व-परके कल्याणकी साधनामें तल्लीन हुए साधु-पुरुष-सन्तजन एकान्त स्थानमें रहकर अपने साधुस्वभावसे, ससारकों नीचेसे ऊपरको चढ़ानेके लिये, अदृष्ट प्रेरणाकी शक्ति प्रदान करते रहते हैं । इस प्रकार इन पाचों स्थानोंका सूक्ष्म रहस्य है ।

इसका दूसरा क्रम

ॐकारके इस सूक्ष्म-रहस्यको दूसरे क्रमसेभी बताया जा सकता है और वह इस प्रकार है —

सर्वाच्च और सर्वोत्कृष्ट स्थान प्राप्त करनेवाली मुमुक्षु आत्मा कौनसे क्रमसे उत्क्रान्तिके सोमानपर आरुढ़ होकर उच्च पद प्राप्त करती जाती है, उसकाभी ॐकारकी इस आकृतिमें सूक्ष्म सूचन रहा हुआ है । मुक्ति प्राप्त करनेके अभिलाषियोंको सबसे पहले साधु याने साधक होना पड़ता है । साधक अवस्थामें रहते हुए, अमुक एक प्रकारकी ससारका कल्याण करनेवाली भावनाओंको सुसंस्कृत बनाकर फिर उसे जनताका अध्यापक बनना होता है । अर्थात्

सम्यक्ज्ञानका अध्ययन करानेवाला अध्यापकका पद गृहण करना पड़ता है। इस प्रकार जनताके शिक्षा प्रदान करते हुए अपनेको जो कुछ विशेष अनुभव प्राप्त हो जाय, जन-कल्याणका जो सत्य मार्ग सूझ पड़े, तदनुसार फिर उसे अपने आचारके अनुकूल जनताको उच्च स्थानपर पहुँचानेवाले मार्गदर्शक याने आचार्यके पदका स्वीकार करना होता है। आचार्यके नाते अपने कर्तव्यकर्म, जो पूरे पूरे किये करते हैं वेही फिर अर्हत्-जगत्पूज्यके पद पर, वह आत्मा, पहुँच सकता है और अन्तमें परमात्मदशास्वरूप सिद्ध-स्वरूपमें विलीन हो जाती है। इस प्रकार पंच परमेष्ठीपदमें आध्यात्मिक विकास क्रमका जो विचारतत्त्व गर्भितरूपमें रहा है, उसका इयं उँकी आकृतिमें सूचन किया गया है।

ॐकारमें क्या २ सूचित होता है ?

ॐकार तीनों लोकका बीज है।

ॐकारमें पांच परमेष्ठी हैं और उसीमें अरिहत, सिद्ध, आचार्य, उपाध्याय और सबके सब साधु हैं।

ॐकारको हरेक धर्मानुयायि मुख्य मानते हैं।

ॐकार सभी मंगलोंमें प्रथम मंगल है । शान्तिको देनेवाला है । इसका ध्यान करनेसे रोग, शोक, क्रोध, आधि, व्याधि और उपाधि-आदिकका नाश होता है । इसीका ध्यान करनेसे आठो कर्मका नाश होता है और मुक्ति प्राप्त होती है ।

ॐकार तीनों लोगोका एक नक्शा है । जिस प्रकार एकही नक्शेमें समूचे ससारका समावेश हो जाता है, उसी प्रकार इस ॐकारमें तीनों लोकका समावेश हो जाता है । अतएव हरेक प्राणीको ॐकारका ध्यान करना चाहिये ।

ॐकारके महात्म्यपर एक कथा

एक बार मालव पति महाराज भोजराजाने, अपने ५०० पंडितोंसे कहा कि “मेरी जाय तो थोड़ी है । कम तो अनादिकालसे लगे हुएही हैं । अतएव ये अनादिकालके कर्म थोड़ेही समयमें नष्ट हो जाय, इसका उपाय क्या है ? और यह देववाणीमें मिल आवे, ऐसी तननीय यदि आप लोग करसके तो हमारी जात आत्माको अत्यंत आनंदका अनुभव एव भवित्वीय अनुभव हो ! ”

राजाकी यह बात सुनकर महाकवि माघ तथा कालिदासने देवी सरस्वतिका ध्यान किया तब सरस्वती

देवीने २००० पुस्तकोंसे लूटे हुए बैल दिखाये । तब कवि कालिदासने पूछा कि “माता ! इन बैलोंपर क्या लदा हुआ है ?”

इस पर सरस्वति देवीने कहा कि “इन बैलोंपर अक्षरपदकी व्याख्याके किये हुए अर्थोंकी पुस्तकें लदी हुई हैं ।”

माताजी ! क्या एकही अक्षरकी इतनी महिमा है ?”
कालिदासने पूछा ।

“वत्स ! समुद्रमेंके जलके बिंदु बिंदु गिनेसकें, करोड़ों मेरु पर्वतके जितने सरसोंके प्रचंड ढिगके दाने गिन सके, तथापि अक्षरकी व्याख्या करनेके लिये कोई, मैं स्वयं किन्वहुना बृहस्पतिभी अतएव तुम राजा भोजसे कहो कि कोई हीरे, पन्ने, मोती और सुवर्णके पहाड़के पहाड़ नित्य-सदा सर्वदा देता रहे तौभी इसकी-अक्षरकी-बराबरी कोई नहीं कर सकता । यह तो मैंने थोड़ेमें कहा-बताया है । इस अक्षर मंत्रपदका ध्यान हलते, चलते, सोने, बैठते, उठते, शरीरकी और वस्त्रकी शुद्धि न हो तौभी, बिना होठ हिलाये, किया जा सकता है । इसका ध्यान करनेसे अतःकरणमें घुरे २ निवार नहीं आते बचल चित्त इधर उधर भटकता

नहीं फिरता । नये २ पापोंका बधन नहीं हो सकता और पूर्वके पुराने पापों (कर्मा) का नाश हो जाता है । उपरांत, ॐकारका ध्यान करनेसे परमात्माके मार्गमें आगेको बढ़ा जा सकता है और विशुद्ध अंतःकरणसे ध्यान किया जाय, बचन-शुद्धि सिद्धि प्राप्त होती है । ”

प्यारे पाठक !

जब २ आप शान्तिमें हों तब २

ॐ ह्रीं अर्हं नमः

का नाकके अग्रभाग पर, दोनों आखोंकी पलकोंके बीचमें दृष्टि रखकर श्वेतवर्णका चिंतन करके उसका एकाम्र चित्तसे ध्यान करना चाहिये । जब हाथसे जप करना हो जब नवफारवाली अर्थात् नवकर याने हाथवाली—माने—नव बार गिनना । अर्थात् नव नव बार बार मिल्कर १०८ बार हो जाय, इस प्रकार उसका जप-ध्यान करना चाहिये । और भी, दाहिने हाथमें १२ और बाएँ हाथमें ९ की रखना । ताकि नव बार १२-१२ गिननेसे १०८ हो जावेंगे ।

इस प्रकार हरेक प्राणी मात्रको

॥ ॐ ह्रीं अहं नमः ॥

इस पदका तन-भस्मे शुद्ध होकर धेनु कर्णपुष्प
बयना चंदनाके वाँकना लेकर, ध्यान करना चाहिये ।

अंकारके विषय बहुतसी सभ्यसे होने दो : अहं
लित वी है । अब ही और नई पर बहुतही लहेने लुप्त
लित है । यथा-नामों मायावीज (कर्त्तृका बीज) है ।
यथाही कारणों चौबीसो तीसकर आ जाता है ।

। अहम् ।

मन्त्रदर्शि "अहं" यह दूसरा पद है । परन्तु यह
तन्मात्र मन्त्रदर्शों राजाक उभय होनेसे इसे "मन्त्राधिकार्य"
कहा जाता है ।

अकारादि इकारान्त रेफमध्य सर्विदुक्तम् ।

तदेव परम तत्त्व बो ज्ञानाति स तत्त्ववित् ॥

महा तत्त्वपिद योगी यदैव ध्यायति स्थिरः ।

तदेवान्नमपदभूयुक्ति श्री स्य सिष्ठते ॥

हे, ऐसा जो अहं (नामक) मन्त्रपद हे वही परमतत्त्व है । उसे जो जानता है वही यथाथमें तत्त्वज्ञाता है । जब इस महान् तत्त्वका योगीलोग स्थिर होकर ध्यान करते हैं तब जानन्द स्वरूप सम्पत्तिकी भूमिके समान, मोक्षकी विभूति उसके आगे आकर उपस्थित हो जाती है ।

कल्काल सब्द श्रीमान् श्री हेमचन्द्राचार्यनी प्राय अपनी हरेक ग्रन्थरत्न आद्य मंगलके नाते इसी पद (अहं) का स्मरण करते हैं । तथा "सिद्धहेम शब्दानुशास" नामक अपने सर्व प्रधान ग्रन्थमें तो, इस मन्त्राक्षरको घेयाकरण शास्त्रके स्वास आद्य सूत्रके गूथ देते हैं, और नीचे दिये मुतानिक उसकी व्याख्या करके उसके रहस्य और महत्वकी भी सम ज्ञाये देते हैं ।

" अहं " (१-१-२)

" अहमित्येतदक्षर परमेश्वरस्य परमेश्विनो वाचक सिद्धचक्रस्यादिवीज सकलागमोपनिषदभूतमशेषविघ्ननिघात निघ्नमसिद्धदृष्टादृष्टफलसकल्पकल्पद्रुमोपमशास्त्राध्ययनाध्याधि प्रणिधेयम् ॥ "

अर्थ,— 'अहं, यह अक्षर परमात्माके
षीका वाचक है, सिद्धचक्रका आदिवीज

याने सभी शास्त्रोंका रहस्यभूत है । सभी विघ्न समूहोंका नाश करनेवाला है, सब दृष्ट ऐसे जो राज्यसुखादि सुख, और अदृष्ट ऐसे जो स्वर्गसुखादि फल हैं, वह प्रदान करनेके लिये, सकल्प करनेवालोंके लिये मनोवाञ्छित फल देनेवाले कल्पतरुके समान है ।

सभी जागमोंका-सभी शास्त्रोंका, ॐ यह रहस्य, किस प्रकार है, इसके उत्तरमें न्यामकारने, समझाया है कि—
 'यो अहं पदमें परमेष्ठीका परमतत्त्व समाविष्ट हुआ है त्या-ब्रह्मा, विष्णु और हर-शिवका स्वरूपभी, इस अक्षरमें अन्तर्हित हुआ है । कारण कि-इस पदमें जो 'अ'—'र' और 'ह' ये तीन अक्षर हैं वे तीनों अनुक्रमसे ब्रह्मा-विष्णु और महेश्वरके द्योतक हैं, ऐसा योगीजन मानते हैं । जसा कि नीचे लिखे गये श्लोकमें कहा गया है —

अकारेणोच्यते विष्णू रेफे ब्रह्मा व्यरस्थितः ।

हकारेण हर प्रोक्तस्तदन्ते परम पदम् ॥

अर्थ,— 'अ' अक्षर विष्णुका वाचक कहलाते हैं ।
 रेफ याने 'र' अक्षरमें ब्रह्माकी स्थिति है और 'ह' अक्षरमें

‘हर’ अर्थात् शंकर-महादेव कहे जाते हैं । इस पदके शब्दके अन्तमें जो ० ऐसी चद्रफला है वह परमपद सिद्धगिला-की घोटक-सूचक है । इस प्रकार अर्ह शब्द विष्णु आदिक लौकिक देवताओंका अभिधायक होनेसे वह सभी जागम अर्थात् सभी धर्माके सिद्धान्तोंका यह एक रहस्यभूत है, ऐसा कहा जाता है । इसके उपरांत अर्ह पदकी महिमा और गूढार्थ हे, निसका यहापर, विशेष प्रसंग न होनेसे, विवेचन करनेकी कोई आवश्यकता प्रतीत नहीं होती ।

अन्तमें—

कहनेका सारांश यह है कि-जो मनुष्य समय और श्रद्धापूर्वक इस मन्त्रपदका योग्य यथोचित रीतिसे जप या ध्यान करते हैं, उनके सभी मनोरथ सफल एवं पूर्ण होते हैं, इसमें किसी प्रकारका सन्देह नहीं ।

मन्त्रपदोंकी सहायतासे मनुष्य प्राणीके हरेक मनोरथ निःसन्देह सिद्ध होते हैं । मन्त्रपदोंके द्वारा इच्छित फल प्राप्तिकी जमिलापा रखनेवालोंको चाहिये कि-वे सदा सर्वदा—

॥ ॐ ह्रीं अर्हं नमः ॥

પરમકલ્યાણ મત્ર

સૃષ્ટિમા દ્રશ્યમાન યતી આ વધી વિવિધતા શા માટે ?

એક રાજા અને એક રાક, એક સુખી અને એક દુઃખી, એક રોગી, અને એક નિરોગી, આવી વિવિધતાઓ વિશ્વમા આપણી નજરે પડે છે, તેનું સર્વ કારણ પુણ્ય અને પાપ છે. પુણ્યથી જીવો સુસ્તી થાય છે, પાપથી જીવો દુઃખી થાય છે.

વિશ્વમા કાર્યકારણના નિયમો અચ્છ છે. કારણ વિના કાર્ય યતું નથી, ચાલુ સુસદુઃખના કાર્યો તેના કારણની અપેક્ષા રાખે છે, કારણ પહેલું, અને કાર્ય પછી, આ નિયમાનુસાર અત્યારની મનુષ્યની સ્થિતિ પૂરના કારણાનુસારે બનેલી છે.

ધનાદિ અનુકુલ સાધનાની પ્રાપ્તિમા પુરુષાર્થની સાથે પુણ્યપ્રવૃત્તિ હોય તોજ મનુષ્ય સફળતા પામે છે. પરમાર્થ અને પરોપકારના કાર્યથી જીવો પુણ્ય ઉપાર્જન કરે છે. મન, વચન, શરીર, અને ધનાન્તિનો સદુપયોગ કરવાથી પુણ્ય મધાય છે, ઉચ્ચોચર જીવ આગલ વધે છે.

જા પરમાત્માના નામનું સ્મરણ કરીને અને ધનાદ્ય, વાઙ, જુવાન અને વૃદ્ધ, સુખી અને દુઃખી, દરેક જીવ કરી

જાપ અનેક પ્રકારના છે, પણ જે જાપ કરવામા પોતાનુ સાધ્ય સ્મરણમા રહે, રોમેરોમમા પોતાનુ હૃદય પરિણી રહે તે જાપ ઉત્તમ છે. જાવો જાપ ઐં અહં નમઃ આ પાંચ અક્ષરનો છે. જાનો અર્થ જા પ્રમાણે છે. ઐંકારમા પંચ પરમેષ્ઠિનો સમાવેશ થાય છે. પંચ પરમેષ્ઠિ એ જાત્માના શુદ્ધ સ્વરૂપની પ્રાપ્તિની પાંચ ભૂમિકા છે, તે દરેકનો પ્રથમ અક્ષર રહેને ઐંકાર બનેલો છે.

અરિહત, અક્ષરીરિ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, અને મુનિ આ પાંચ ભૂમિકા છે.

જાત્માનુ શુદ્ધ, પૂર્ણ સ્વરૂપ તે અક્ષરીરિ સિદ્ધ પરમાત્મા છે, તેને દેહાતીત પૂર્ણજ્ઞ, ત્રણસ્વરૂપસિદ્ધ, અજર, અમર, અગ્નિનાશી इत्यादि અનેક નામોથી બોલવાય છે, જાની અદર નિર્વાણ પામેલા મોક્ષ ગયેલા દરેક જાત્માનો સમાવેશ થાય છે. અરિહત એ દેહમા રહેલ પૂર્ણસ્વરૂપ પરમાત્માનુ નામ છે, અને દેહનો ત્યાગ કરતા સિદ્ધ પરમાત્મા ગણાય છે. જાની અદર દરેક પૂજાની, કેસરજ્ઞાની, તીર્થંકર આદીનો સમાવેશ થાય છે.

જાચાર્યની અદર પ્રભુમાયના રક્ષક, પોષક સંદેશ-વાહક, સત્ય વસ્તુના પ્રતિષ્ઠાદક, સમુદાયના માલિક અને પૂજાતા મેઢવગા પ્રયત્ન કરનારનો સમાવેશ થાય છે.

ઉપાધ્યાયની અદર મૂલ વસ્તુતત્ત્વના પ્રતિપાદક અનેક જીવોને જાગૃતિ આપનાર ઉચ્ચ કોટિના સાધકોનો સમાવેશ થાય છે

મુનિઓની અદર જેઓને ચોર્ધાવીજની પ્રાપ્તિ થઈ છે તે પછીના સર્વસ્વ ત્યાગી, વેરાગી, સ્વસ્વરૂપમા રમણતા કરનારા, સ્વપર ઉપકારી, સર્વ સાધુવર્ગનો સમાવેશ થાય છે

આ સર્વના પ્રથમ અક્ષર જ, જ, જા, ડ, ધ્, થી ઐકાર બનેલો છે વ્યાકરણના નિયમ પ્રમાણે પાંચે મઠી ઐ થાય છે

અહં શબ્દ એ પરમાત્માનુ નામ છે 'અહં' જેટલે લાયક, વિશ્વમા જે લાયકમા લાયક તત્ત્વ છે તે અહં છે, જેની આગળ વિશેષ લાયકાત ન હોય તેને સુચવનાર શબ્દ અહં છે, તેમજ અહં શબ્દ એ સિદ્ધચક્રનો ચીત્રપત્ર છે સિદ્ધ પુરુષોનો સમુદાય તે સિદ્ધચક્ર છે જેમા વિધના તત્ત્વરૂપ, દેવ, ગુરુ અને ધર્મ એ ત્રણે તત્ત્વનો સમાવેશ થાય છે

અરિહત અને સિદ્ધ એ બેની અદર દેવનો સમાવેશ થાય છે આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, અને મુનિ બેનો ગુરુવર્ગમા સમાવેશ થાય છે દર્શન જ્ઞાન, ચારિત્ર અને તે એ ચારનો ધર્મમા સમાવેશ થાય છે આત્માનુ ઉદ સ્વરૂપ પ્રગટ

યવાના સાધનો તે ધર્મ છે, આત્માદિ વસ્તુનું જ્ઞાન તે જ્ઞાન
 છે, તેની દ્રઢ થદ્ધા તે દર્શન છે, જ્ઞાન અને ધ્વદ્ધા પ્રમાણે
 વર્તન કરવું તે ચારિત્ર છે, સર્વ ઇચ્છાઓનો નિરોધ કરવો તે
 તપ છે, આચારને ધર્મ કહેવામા આવે છે ઉપરના પાંચ
 પરમેષ્ઠિ સાથે મેલવતા નવ ધાય છે જે નવના સમુદાયને
 સિદ્ધચક્ર કહે છે તે નવનો વાચક શબ્દ અહં છે અહં
 શબ્દ વીજરૂપ હોવાથી તેમા સિદ્ધચક્રનો સમાવેશ થાય છે
 આ દેવ, ગુરુ, અને ધમ જે આત્માની ચઢતી ભૂમિકાઓનું
 રક્ષ રાક્ષી જાપ કરવો તે આત્માનો શબ્દરૂપે જાપ કરવા
 બરાબર છે, તે ઐં અહં નમ આ જાપ છે આ મનના
 કરોડો જાપ કરવા જોઈએ જાપ કરવાથી હલ્કા વિચારો
 આપણી આગલ આવતા નથી, મન વીજે મટકી પાપ વાધતું
 વધ થાય છે જાપથી આપણી તરફ પવિત્ર પરમાણુઓ
 સ્વેચ્છાઈ આવે છે, આપણી આજુબાજુનું વાતાવરણ પવિત્ર થાય
 છે, સકલ્પો સિદ્ધ થાય છે, પાપ ઘટે છે, પ્રતિકુલ્તાઓ દૂર
 થાય છે, અનુકુલતાઓ આવી મળે છે પ્રમુખા માર્ગમા આગલ
 વધવાના અધિકારી યૈષ્ઠ ત્રીણ, લોકપ્રિય થવાય છે,
 વ્યવહારની મુશ્કવણ ઓઝી થાય છે અને લાગા વસ્તુને વચન-
 સિદ્ધિ પણ થાય છે આ સર્વ પરમાત્માના નામસ્મરણથી
 થાય છે

ૐકાર સ્તુતિ

છપ્પય છદ

ૐ નમ મગલ સુલકારી જગ જયકારી,
 ૐ નમ મગલપદની, જગમા બલિહારી,
 ૐ નમ અજરામર, અનત શક્તિ વિલાસી,
 ૐ નમ પરમેશ્વર, શક્તિ સત્ય પ્રકાશી,
 ૐકાર ધ્યાને આત્મશક્તિ, પ્રગટતી જગમા સ્તરી,
 બુદ્ધિસાગર પ્રણવ મગલ, ધ્યાનથી સિદ્ધિ વરી ૧
 અગમ નિગમનો સાર, પ્રણવ ૐકાર વિચારો,
 પરબ્રહ્મની શક્તિ, સ્વીલવવા મનમા ધારો,
 ચિત્ત દોષનો નાશ, કરે છે જાપ કર્યાથી,
 સાત્વિક શક્તિ પ્રગટાવે છે, ધ્યાન ધયાથી,
 અસ્ત્ર અગોચર રૂપ, વરવા પ્રણવ સાચો મત્ર છે,
 બુદ્ધિસાગર સત્યનિર્ભય, દેશ વરવા યત્ર છે ૨
 સમ્યગ્ લહી વાચ્યાર્થ, હૃદયમા રટના ધારો,
 અનત કર્મ કટાય, પ્રણવથી ચિત્ત વિચારો,
 સા લબન છે ધ્યાન, પ્રણવનુ શાન્તે માસ્યુ,
 ધરી પ્રણવનુ ધ્યાન, યોગિઓએ સુસ્ત ચાસ્યુ,
 ૐકાર મગલ આપ છે, જગ શ્વાસોશ્વાસે ધ્યાયીએ,
 બુદ્ધિસાગર શિવ સનાતન, સિદ્ધ લીલા પાડે ૩

हृदय कमळमा प्रणव स्थापना प्रेमे करीजे,
 कोटि भवना पाप, घडीमा क्षणमा हरीजे,
 प्रगटे लब्धि चित्र, वचननी सिद्धि पावे,
 अंतर त्राटक सिद्ध करे ते स्तिरता पावे,
 आत्मशक्ति स्वीकृतवाने, उँकार अर्थ विवेक छे,
 बुद्धिसागर प्रणव मंगल, ध्यान साचो टेक छे ४

आनंद जपरपार, हृदयमा झळके ज्योति,
 असंख्य प्रवेशी चिद्घन चेतन परस्ते मोती,
 नासे माया दूर, हृदयमा ब्रह्म प्रकाशे,
 परम भावनी ध्यान, दशाभा हस विकाशे,
 प्रेम मद्याला दिलप्याला, ब्रह्म अमृत पीजीजे,
 बुद्धिसागर ब्रह्मलीला, पामी नीम निव रीक्षीजे ५

प्रणव मंत्रथी निंदा, विकथा नेव छे छे,
 प्रणव मंत्रथी अष्ट, सिद्धिजां तुर्व निळे छे,
 प्रणव मंत्रथी सवम, शक्ति प्रगटे सारी,
 प्रणव मंत्रथी झळहळ, ज्योति जग जयकारी,
 प्रणव मंत्र उँकार दिव्या ध्याता मुक्त भासतु,
 बुद्धिसागर प्रणव मंत्रे, सत्यत्रय प्रकाशतु ६

नाभिकमळमा प्रणव, मज्जेने प्रेमे स्थापो,
 स्थिरता अतर्मुहुर्त, यवाथी टळ वळापो,
 अखड ज्योति शळके, शळ हळ सुस्ता साधे,
 वरसे समता नूर, जात्मनी शक्ति वाधे,
 अखड स्थिर उपयोग माहि, चेतन्य शक्ति दिनमणि,
 बुद्धिसागर अनुभवे त्या, देह स्वामि जगधणी ७

नाभिकमळमा असख्य प्रदेशी चेतन ध्यावो,
 चिदानंद भगवान, ईशने भावे भावो,
 रुचक प्रदेशे अष्ट, सिद्धसभ निमळ मारा,
 अष्ट सिद्धि दातार, धरो मनमा सुराकारा,
 आत्मसिद्धि प्राप्त करवा, ॐकार मनमा व्यायीजे,
 बुद्धिसागर प्रणव मजे, मिदलीला पाईजे ८

अगम्य शब्दातीत, प्रणवथी स्हेजे मळशे,
 रजस तमो गुण दोष, प्रणवथी स्हेजे टळगे,
 सात्विक गुणनी वृद्धि, परपर आश्रित लीला,
 निर्भय शुद्धस्वरूप, रगमा भव्य रमीला,
 देव दानव भूत कोडी, प्रणवथी पाये पडे,
 बुद्धिसागर अकल निर्भय, तत्व मौक्तिक कर चढ ९

ૐકાર સ્તુતિ

છપ્પય છંદ

ૐ નમ મગલ સુલકારી જગ જયકારી,
 ૐ નમ મગલપદની, જગમાં બલિહારી,
 ૐ નમ અજરામર, અનત શક્તિ વિલાસી,
 ૐ નમ પરમેશ્વર, શક્તિ સત્ય પ્રકાશી,
 ૐકાર ધ્યાને આત્મશક્તિ, પ્રગટતી જગમા સ્તરી,
 બુદ્ધિસાગર પ્રણવ મગલ, ધ્યાનથી સિદ્ધિ વરી ૧
 અગમ નિગમનો સાર, પ્રણવ ૐકાર વિચારો,
 પરબ્રહ્મની શક્તિ, સ્વીલવવા મનમા ધારો,
 ચિત્ત દોષનો નાશ, કરે છે આપ કર્યોથી,
 સાત્ત્વિક શક્તિ પ્રગટાવે છે, ધ્યાન ધયાથી,
 અલસ અગોચર રૂપ, વરવા પ્રણવ સાચો મત્ર છે,
 બુદ્ધિસાગર સત્યનિર્મય, દેશ વરવા મત્ર છે ૨
 સમ્યગ્ સ્ત્રી વાચ્યાર્થ, હૃદયમા રટના ધારો,
 અનત કર્મ કટાય, 'પ્રણવથી ચિત્ત વિચારો,
 સા લ્હન છે ધ્યાન, પ્રણવનુ શાન્તે ખાલ્યુ,
 ધરી પ્રણવનુ ધ્યાન, યોગિઓએ મુગ્ધ જાગ્યુ,
 ૐકાર મગલ આદ્ય છે, જગ શ્વાસોશ્વાસે ધ્યાયીએ,
 બુદ્ધિસાગર શિવ સનાતન, સિદ્ધ લીલા પાડે ૩

हृदय कमळमा प्रणव स्थापना प्रेमे करीमे,
 कोटि भवना पाप, घडीमा क्षणमा हरीमे,
 प्रगटे लब्धि चित्र, वचननी सिद्धि थावे,
 अतर त्राटक सिद्ध करे ते स्थिरता पावे,
 आत्मशक्ति स्वीलवचाने, ॐकार अर्थ विवेक छे,
 बुद्धिसागर प्रणव मगल, ध्यान साचो टेक छे ४

आनंद अपरपार, हृदयमा झळके ज्योति,
 असंख्य प्रदेशी चिद्वन चेतन परखे मोती,
 नासे माया दूर, हृदयमा ब्रह्म प्रकाशे,
 परम भावनी ध्यान, दशामा हस विकासे,
 प्रेम मझाला दिळप्याला, ब्रह्म अमृत पीजीये,
 बुद्धिसागर ब्रह्मणीला, पामी नीज दिन रीझीमे ५

प्रणव मंत्रथी निंदा, विकथा दोष टळे छे,
 प्रणव मंत्रथी अष्ट, सिद्धिओं तुर्त मिळे छे,
 प्रणव मंत्रथी समय, शक्ति प्रगटे सारी,
 प्रणव मंत्रथी झळहळ, ज्योति जग जयकारी,
 प्रणव मंत्र ॐकार दिलमा ध्यावता मुख भासतु,
 बुद्धिसागर प्रणव मंत्रे, सत्यतत्व प्रकाशतु ६

नाभिकमल्लमा प्रणव, मत्रन मेवे म्थापो,
 स्थिरता अतर्मुहुर्त, थयाधी टळ मळापो,
 अखड ज्योति झळके, झट्ट हळ सुरता सांधे,
 वरसे समता तुर, जात्मागी शक्ति बांधे
 अखड स्थिर उपयोग माहि, 'चेनन्य' नाचि दिमणि,
 बुद्धिसागर अनुभवे त्या, 'देह' स्वामि जगभगी ७

नाभिकमल्लमा असम्य प्रेदेशी 'चेनन' ध्यावो
 चिदानंद भगवान, ईशने भावे भावो,
 रचक प्रदेशो अष्ट, मिद्धमन निमळ गारा,
 अष्ट सिद्धि दातार, धरो मनमा सुगंगा,
 आत्मसिद्धि प्राप्त करवा, ॐकार मनमा ध्यार्पाये,
 बुद्धिसागर प्रणव मंत्रे, मिद्धलीला पाईये ८

अगम्य शब्दातीत, प्रणवधी म्हेज मळज,
 गजस तमो गुण लोप, प्रणवधी म्हेजे गळज
 सात्विक गुणनी वृद्धि, पम्पर शाश्वत लीला,
 निभय शुद्धस्वरूप, रगमा भव्य रमीला,
 देव दानव भूत कौडी, प्रणवधी पाय पडे,
 बुद्धिसागर अकल निर्भय, तत्त्व मौक्तिक कर चढे ९

પ્રણવ મત્રના અર્થ ચક્રી, ચેતનને ધ્યાવો,
 પામી નરભવ દુર્લભ, લેશો આત્મિક લ્હાવો,
 પરમ ईश भगवान, સરેસ્વર ચેતન પરસો,
 પરમમત્રથી ચેતન, ધ્યાને મનમા દરસો,
 પરમ ईश्वर प्राप्त करवा, પ્રણવ સાચો ધ્યાઈએ,
 बुद्धिसागर ध्यानलीला, પ્રણવ મને પાઈએ ૧૦

હૃદયકમલમા પ્રણવ, મત્રને પ્રેમ સ્થાપો,
 નિજગુણ શક્તિ સ્વીલવી, નિજને મ્હેન આપો,
 વિષય વિકારો ત્યાગ, કરી અતરગુણ ધારો,
 નિર્વિકલ્પ ઉપયોગ, ધરી ચેતનને તારો,
 આત્મજીવન ઉચ્ચ કરવા, પ્રણવ સત્યોપાય છે,
 बुद्धिसागर प्रणव मंत्रे, સહજ લીલા થાય છે ૧૧

પ્રણવ મત્રથી ચિત્ત તણા, મૌ દોષ ટલે છે,
 પ્રણવ મત્રથી સાત્વિક, ગુણમા ચિત્ત મલે છે,
 પ્રણવ મત્રથી સયમની, પ્રગટે છે સિદ્ધિ,
 પ્રણવ મત્રથી આત્મનિક, સુખ ટે રુદ્ધિ,
 પ્રણવ મત્રે મ્વપ્ત નિર્મલ, દેવ દર્શન થાય છે,
 मोहप्रथी भेद थाता, શક્તિ જાટ પરસ્વાય છે ૧૨

हृदय कमलमा स्थिरोपयोगे ध्यान खुमारी,
 हृदय कमलमा स्थिरोपयोगे शिव तैयारी,
 हृदय कमलमा स्थिरता साधी शिवपद लीजे,
 प्रणवमन्त्रे हृदय कमलमा नित्य वहीजे,
 असत्य प्रदेशी आत्म दर्शन कीर्तये प्रेमे सदा,
 बुद्धिसागर आत्म दर्शन स्थिरोपयोगे छे मुदा १३

पम्यति प्रगटे छे, ग्राटक योगे साची,
 हृदय कमलमा ध्यान, धरीने रहेशो राची,
 शुद्ध विचारो परातणा पण प्रगटे साचा,
 पम्यति प्रगट्याधी, निमल साची वाचा,
 असत्य प्रदेशी ध्यावयाधी, पस्यति विरुसे खरी,
 बुद्धिसागर परापस्यति, मुक्तिदृष्ट दिग्मा धरी १४

परापम्यतिमा तो, प्रभुनु रूप जणातु,
 अनुभवधी योगीश्वर, वचने सत्यप्रहातु,
 शुद्ध स्वभावे आत्मिक, दर्शन त्रुत पमातु,
 आत्मिक भावे अनत, सुखतो दिग्मा धातु,
 सहज चेतन ध्यान करवा, प्रणव प्रथमोपाय छे,
 बुद्धिसागर महज रद्धि, प्रणव मन्त्रे थाय छे १५

પરમેષ્ઠિ આઘાશરથી, ઐકાર મળ્યો છે,
 સર્વ મત્રમા આઘમા, ઐકાર ગળ્યો છે,
 મર્વ મત્રમા પ્રણવ મત્ર, છે શિવ સુખકારી,
 આપે ક્ષિત જીન વચનો, સમજો નરને નારી,
 પ્રણવ મત્રે સત્વ શક્તિજ, પ્રગટતી દિલમા સરી,
 બુદ્ધિસાગર પ્રણવ મત્રે, શાન્તતા મનમા થરી ૧૬

પ્રણવ મત્રમા સર્વ મત્રનો, સાર સમાતો,
 પ્રણવ મત્રનો મહિમા, જગમા થદુ વશ્વનાતો,
 પ્રણવ મત્રને જગમા, મુનિવર પ્રેમે સાધે,
 પ્રણવ મત્રથી સૂર્ય સમો, મહિમા જગ વાધે,
 કઠ શ્વક્રમા પ્રણવમત્રે, વચન મિદ્ધિ થાય છે,
 ટલે પિપાસા પ્રણવ મત્રે કઠ સયમ થાય છે ૧૭

ત્રિપુટીમા પ્રણવ મત્રનુ, ધ્યાનન સાધુ,
 તદ્રાવસ્થા જયકારી, ઐકારે સાધુ,
 પ્રણવ મત્રે દર્શન, આપે ખનક દસો,
 સાલબન ઐકાર, મત્રને પ્રેમે સસો,
 સાલબન ઐકાર મત્રે, દેવ દર્શન થાય છે,
 બુદ્ધિમાગર પ્રણવ મત્રે, સત્ય શાન્તિ પ્રાપ્ત છે ૧૮

દર્શન જાણ્યાન ટઢતુ, ઐકાર પ્રભાવે,
 ત્રિપુટીમા પ્રણવ મત્રથી, જાની ગાવે,
 ત્રિપુટીમા સાલનન, સયમની રીતી,
 મન વળ કરવા માટે, સાલવનની નીતિ,
 ત્રિપુટીમા પ્રણવ મત્રથી, દોષ સપજા ક્ષટ ટલે,
 બુદ્ધિમાગર પ્રણવ મત્રે, ઇચ્છીએ તે ક્ષટ મલે ૧૯

બ્રહ્મરધમા પ્રણવ મત્રને, પ્રેમે સાધો,
 બ્રહ્મરધમા પ્રણવ મત્રના, કરીએ જાપો,
 બ્રહ્મરધમા પરમ સમાધિ, મગલકારી,
 ઉપાદાન નિમિત્ત દેવુના, પુષ્ટ થનારી,
 પ્રણવમત્રના ધ્યાન યોગેજ લલિધ રદ્ધિ પ્રગટતી,
 બુદ્ધિસાગર ગુરુ કૃપાથી પ્રણવમત્રે છે ગતિ ૨૦

ગુરુ કૃપાથી પ્રણવમત્રની, સિદ્ધિ થાવે,
 ગુરુ કૃપાથી સર્વ સિદ્ધિઓ, પ્રાપ્તી પાવે,
 સુગુરુ જનને પ્રણવમત્ર, તો તુર્ત ફલે છે,
 સુગુરુ જનને પ્રણવમત્રનું, સાર મલે છે,
 પ્રણવમત્રનો સાથ મહિમા, માણસા આવી રચ્યો,
 સુશ્વાલિધ ગુરુના પ્રતાપે, બુદ્ધિસાગર મન પચ્યો ૨૧

યોગનિષ્ઠ આચાર્ય બુદ્ધિસાગરજી સુરીજી

અધ્યાત્મ મજન સમ્રહ પૃ ૧૭૫

श्री यशोविजयजी जैन

गुरु कुल.

पालीताणा

श्री-सिद्ध देवमा गीरीराजनी शीतळ ठायामा
जावेली आ. सन्ध्या के. ज्या आपणा १२१ स्वधर्मी
ब्रह्मचारीओ धार्मिक तथो व्यवहारीक अभ्यास करी
ग्या छे ए सन्धानो वार्षिक रु. २८००० नो मर्च छे

आपनी सुहृद्भाईनो मदव्यय कर्ग्या आ सन्धाने
मदद आपणो जेवी विनती छे

पालीताणानी यात्राए आयो तयारे जा मस्थानी
मुलाकात लेवा मुलशो नहि.

मदद, मोरूलनारे नीचने ठेकाणे मोरूलवी

कड ओपी १

२०, पायधुनी,

मुयडे न. ३.

जीरणचंद धरमचंद शपेरी

प्रमुख

फकीरचंद केशरीचंद

लल्लुभाई कर्मचंद

डॉ. नानचंद कस्तुरचंद मोदी

ऑ. सेक्रेटरीओ